

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/241/2018
Identifikačné číslo spisu:	1015892656
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1015892656.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu S. bývajúceho v P., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Legium s.r.o., so sídlom v Bratislave, Bukurešťská 3, IČO: 36 867 870, proti žalovanému Železnice Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Klemensova 8, IČO: 31 364 501, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24 C 7/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. januára 2018, sp. zn. 7 Co 451/2015, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 9. februára 2012, č. k. 24 C 7/2007-410 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 60.243,80 eur, s úrokom z omeškania vo výške 7 % zo sumy 8.889 eur od 2.3.2006 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9,50 % zo sumy 1.403,54 eur od 3.1.2007 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9,00 % zo sumy 1.403,54 eur od 11.4.2007 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 8,50 % zo sumy 935,70 eur od 1.6.2007 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 8,50 % zo sumy 4.102,57 eur od 30.9.2007 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 8,50 % zo sumy 1.619,43 eur od 3.1.2008 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 8,50 % zo sumy 1.619,47 eur od 4.4.2008 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 8,50 % zo sumy 2.159,26 eur od 1.8.2008 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 8,50 % zo sumy 1.079,63 eur od 7.10.2008 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 10,50 % zo sumy 1.619,43 eur od 1.1.2009 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9,50 % zo sumy 1.730,54 eur od 1.4.2009 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 1.626,25 eur od 26.6.2009 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 1.626,25 eur od 1.10.2009 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 21.755,88 eur od 1.1.2010 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 2.168,34 eur od 11.5.2010 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 4.336,66 eur od 8.1.2011 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 1.626,25 eur od 7.4.2011 do zaplattenia, úrokom z omeškania vo výške 9,25 % zo sumy 542,09 eur od 10.5.2011 do zaplattenia, a vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol. Mal za preukázané,

že na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, a to faktickým a nesporným prevádzkovaním železničnej dopravnej cesty na pozemku žalobcu, nachádzajúceho sa v katastrálnom území T. na parc. č. XXXX/XX o výmere 1.301 m², bezodplatným spôsobom (viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v uznesení zo dňa 7.6.2011, č. k. 5 Co 148/2010-340), preto posúdil nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku v jeho vlastníctve ako dôvodný. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 5 eur/m² ročne vychádzal z porovnania prenájmov obdobných pozemkov v príbuzných lokalitách, na základe nájomných zmlúv predložených za týmto účelom žalovaným, z ktorých mal za preukázané, že nájomné sa pohybuje od 4,32 eur do 8,22 eur/m² ročne, z ktorých priemer predstavuje 6,27 eur. Taktiež vychádzal aj z interného predpisu žalovaného z ktorého zistil, že minimálna sadzba v Sk za 1 m²/rok v lokalite T., T., L., B., v okresných mestách nad 10.000 obyvateľov je v centre 150 Sk s tým, že pre prenájom pozemkov v obvode železničnej stanice sa nesmie dohodnúť nájomné v nižšej sadzbe, ako je v stĺpci centrum, t. j. 150 Sk (4,98 eur). Zohľadnil aj to, že pozemok žalobcu má rovnakú hodnotu ako rovnocenný pozemok štátu spravovaný žalovaným, a teda za rovnaké obdobie náhrada za bezdôvodné obohatenie má dosahovať rovnakú výšku, ako je nájomné vyžadované žalovaným za prenájom obdobného pozemku. Na základe uvedeného súd prvej inštancie ustálil výšku bezdôvodného obohatenia v rozsahu 130 Sk/m² ročne, vychádzajúc aj z toho, že žalobca vyzval žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia v tejto výške. Vzhľadom k uvedenému tak súd prvej inštancie posúdil ako dôvodný nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 7. júna 1999 do 6. mája 2011, pričom pri rozhodovaní o výške bezdôvodného obohatenia prihliadol na skutočnosť, že žalobcovi bola na základe rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 7 C 37/2003 už za obdobie od 7. júna 1999 do roku 2005 priznaná titulom bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného suma vo výške 17.274,12 eur, preto žalobcovi priznal nárok na zaplatenie sumy 60.243,80 eur (77.517,92 eur - 17.274,12 eur) a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol. Súčasne súd prvej inštancie zaviazal žalovaného v súlade s § 563 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) na zaplatenie úrokov z omeškania v zákonnej výške, a to odo dňa nasledujúceho po dni, kedy bola žalovanému doručená výzva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, prípadne od neskoršieho dátumu v zmysle žalobného petitu tak, ako to bolo špecifikované pri jednotlivých výzvach žalobcu. Nárok žalobcu na vydanie úžitkov z bezdôvodného obohatenia uplatneného zo zisku žalovaného (38.758,96 eur) vyhodnotil prvoinštančný súd ako nedôvodný. Poukázal na to, že § 458 ods. 2 OZ upravuje osobitnú povinnosť toho, kto pri získaní bezdôvodného obohatenia nekonal dobromyseľne, to znamená, že so zreteľom na všetky okolnosti prípadu vedel, že sa bezdôvodne obohacuje na úkor iného. Podmienku, že žalovaný nekonal dobromyseľne považoval za preukázanú, vychádzajúc z právoplatne skončeného konania na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7 C 37/2003, v ktorom bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 520.400 Sk (17.274,12 eur), titulom bezdôvodného obohatenia. Z uvedeného ustálil, že už v roku 2003, keď bolo začaté konanie, vedel žalovaný o tom, že sa bezdôvodne obohacuje, pričom dňa 18. októbra 2002 žalovaný aj uznal svoj dlh voči žalobcovi za užívanie pozemku bez právneho vysporiadania za obdobie troch rokov. Aj napriek uvedenému súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcu ako nedôvodný, nakoľko žalobca pri uplatnení úžitkov z bezdôvodného obohatenia vychádzal z rozdielných veličín. Vychádzajúc z toho, že žalobca svoj nárok odvodzoval zo zisku žalovaného za obdobie rokov 2005 až 2008, pričom zisk patrí medzi základné ekonomické veličiny podniku a je kladným výsledkom hospodárenia podniku a pozostáva z viacerých zložiek, medzi ktoré patrí napr. prevádzkový zisk, zisk z finančných operácií, mimoriadny zisk a pod., mal za to, že žalobca nesprávne vychádzal zo zisku žalovaného, ktorý mal žalovaný v predmetnom období zo všetkých svojich činností, a to nielen zo spravovania železničných tratí, keďže úžitok vychádza z obsahu vlastníckeho práva, ktorým treba rozumieť právo ovládať vec, najmä ju držať, užívať, požívať plody vecí a jej úžitky a nakladať s ňou. Oprávnenie vecí požívať je obmedzené len na také veci, z ktorých možno mať úžitky a plody a táto realizácia spočíva v prisvojovaní si podstaty i úžitkových vlastností vecí ako aj v prisvojovaní si úžitkov, k tzv. civilným plodom napr. úroky z vkladov, pôžičiek. Na základe uvedeného súd prvej inštancie ustálil, že žalobca pri uplatňovaní si úžitkov z bezdôvodného obohatenia vychádzal z dvoch rozdielných kategórií, ktoré nemožno v danom prípade spájať, preto žalobu aj v tejto časti ako nedôvodnú zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 10. januára 2018, sp. zn. 7 Co 451/2015, na odvolanie žalobcu aj žalovaného, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil v

prisudzujúcim výroku tak, že žalobu zamietol, vo zvyšku napadnutý rozsudok potvrdil. Odvolací súd prednostne skúmal, či žalobcom označený žalovaný je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide, t. j. či žalovanému svedčí pasívna legitímácia v konaní. Dospel k záveru, že v prípade vydania bezdôvodného obohatenia je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten, koho majetok sa na úkor druhého bezdôvodne zväčšil. Pri posúdení otázky, kto sa na úkor žalobcu prevádzkovaním dráh na jeho pozemku obohacuje, teda koho majetok sa na úkor žalobcu zväčšil, nemožno opomenúť skutočnosť, že železničná trať Poprad - Tatry - Plavec, je zaradená medzi hlavné dráhy z hľadiska dopravného významu slúžiace na medzinárodnú dopravu a na zabezpečenie celoštátnej dopravnej obslužnosti, (§ 4 ods. 1 písm. a/ zákona o dráhach 1, § 2 ods. 4 zákona o dráhach 2). Zabezpečenie trvalého prevádzkovania dráh je povinnosťou vlastníka dráhy (§ 17 ods. 1 zákona o dráhach 1, § 28 ods. 1 zákona o dráhach 2), pričom v prípade, ak vlastník dráhy nie je aj prevádzkovateľom dráhy, je povinný zabezpečiť prevádzkovanie dráhy inou osobou, ktorá spĺňa požiadavky tohto zákona na prevádzkovanie dráhy. Vychádzajúc zo Zmluvy o prevádzkovaní dráh na rok 2009 zo dňa 19. decembra 2008 (č. l. 272 súdneho spisu) vlastníkom dráh je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom dopravy a prevádzkovateľ dráh je žalovaný. Z čl. I Zmluvy o prevádzkovaní dráh vyplýva, že sa uzatvára s cieľom splniť povinnosti vlastníka celoštátnych a regionálnych dráh (štátu) podľa § 16 a § 17 zákona o dráhach 1, a to udržiavať prevádzkyschopnosť celoštátnych a regionálnych dráh, zabezpečiť ich prevádzkovanie prostredníctvom prevádzkovateľa dráhy a umožniť styk s inými dráhami. Žalovaný sa v čl. II bod 2 Zmluvy o prevádzkovaní dráh, ako prevádzkovateľ dráh, zaviazal zabezpečiť na celoštátnych a regionálnych dráhach výkony súvisiace s udržiavaním prevádzkyschopnosti dráh, zabezpečením styku s inými dráhami, zabezpečovaním prevádzkovania dráh a bezpečnosti dopravy na dráhe, obsluhou dráh, pridelovaním voľných kapacít železničnej dopravnej cesty, zabezpečením dodržiavania technických špecifikácií interoperability dráh, ktoré sú súčasťou európskeho železničného systému, starostlivosťou o rozvoj a modernizáciu dráh v rozsahu nevyhnutnom na zabezpečenie dopravných potrieb, organizovaním a riadením dopravy na dráhach. Zároveň žalovaný, ako prevádzkovateľ dráh, sa zaviazal zabezpečovať všetky činnosti súvisiace so správou a prevádzkou majetku tvoriaceho dráhu alebo jej súčasť a činnosti súvisiace s prevádzkovaním dráh, vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. III bod 3 Zmluvy o prevádzkovaní dráh). Nesúhlasil s argumentáciou žalobcu, že žalovaný sa prevádzkovaním železničnej dopravnej cesty, na jeho úkor obohacuje. Prevádzkovanie železničných dráh a činnosti súvisiace s ich prevádzkovaním tvorí len jednu z množstva činností vykonávaných žalovaným (§ 2 ods. 1 zákona č. 258/1993 Z.z. o Železniciach Slovenskej republiky; ďalej len „ZoŽSR“). Ďalšou rozhodujúcou okolnosťou je fakt, že žalovaný prevádzkuje dráhy na základe zmluvného vzťahu s ich vlastníkom, ako prevádzkovateľ dráh, pričom vlastník dráhy mu uhrádza formou neinvestičnej dotácie len sumu, ktorá kryje rozdiel medzi plánovanými nákladmi a plánovanými výnosmi stanovenými podľa článkov V. a VI. Zmluvy o prevádzkovaní dráh. Plánovanými nákladmi sa rozumejú ekonomicky oprávnené náklady vynaložené prevádzkovateľom dráhy na splnenie výkonov, ktoré sú v súlade s čl. II (udržiavanie prevádzkyschopnosti dráh...) a čl. III Zmluvy o prevádzkovaní dráh (činnosti súvisiace so správou a prevádzkou...). Plánovanými výnosmi hlavnej činnosti prevádzkovateľa dráh sa rozumejú výkony na základe objednaného rozsahu s jednotlivými dopravcami a ostatnými plánovanými výnosmi hlavnej činnosti železničnej dopravnej cesty, pričom výnosmi podľa tejto zmluvy nie sú výnosy súvisiace s výkonmi ostatných činností žalovaného. Žalovaný prevádzkovaním dráh tak plní povinnosti vlastníka dráh, preto aj adresátom tohto plnenia je vlastník dráh, t. j. Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií. Vlastník dráh si tak privlastňuje úžitkovú hodnotu pozemku bez toho, aby žalobcovi poskytol akúkoľvek protihodnotu, preto aj vlastníkovi vzniká povinnosť vydať toto plnenie. Žalovaný je len v hmotnoprávnom (záväzkovom - zmluvnom) vzťahu s vlastníkom dráhy, pričom zo svojej činnosti nedosahuje zisk (t. j. nevykonáva činnosť za účelom dosahovania zisku, podnikateľskú činnosť), nakoľko má vopred schválený rozpočet, ktorého prípadné schodky sú kryté dotáciami zo strany vlastníka dráhy. Odvolací súd dal do pozornosti, že len samotná skutočnosť, že žalovaný má v predmete činnosti uvedené prevádzkovanie železničných dráh a lanových dráh podľa osobitného predpisu a činnosti súvisiace s prevádzkovaním železničných dráh a lanových dráh, sama o sebe neznamena, že uvedené činnosti vykonáva vo vlastnom mene a na vlastný účet, za účelom dosiahnutia zisku a obohacuje sa tak na úkor žalobcu, nakoľko povolenie na prevádzkovanie dráh je základnou podmienkou na prevádzkovanie dráhy (§ 29 ods. 1 zákona o dráhach 2). Vlastník dráhy si môže na zabezpečenie prevádzkovania dráhy

zmluvne zabezpečiť akúkoľvek inú osobu, ktorá má na to príslušnú licenciu, tak ako je to v prípade žalovaného. Na základe uvedeného zhrnul, že žalovaný len spravuje majetok vlastníka dráhy, pričom tento majetok (koľajnice) sú tým, čo vylučuje vlastníka pozemku v prisvojovaní si jeho úžitkových vlastností, aj keď vlastní dráh svoju činnosť realizuje za účelom zabezpečovania verejných potrieb, pričom majetok vlastníka dráhy (štátu) sa nezmenšil o prostriedky, ktoré by musel vynaložiť za výkon týchto oprávnení v prípade, že by mu vyplývali z právne relevantného titulu (v danom prípade z právneho úkonu uzavretého so žalobcom). Vzhľadom k uvedenému odvolací súd ustálil, že žalovaný nie je v hmotno-právnom vzťahu bezdôvodného obohatenia nositeľom povinnosti, o uloženie ktorej žalobca žiadal, a preto mu v prejednávanej veci nesvedčí pasívna legitimácia v konaní. Vzhľadom na konštatovanie súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v konaní, ktorá je bez ďalšieho dôvodom pre zamietnutie žaloby, nepovažoval odvolací súd za potrebné zaoberať sa preskúmaním dôvodnosti odvolacích námietok žalobcu podaných proti výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti o zaplatenie podielu na úžitkoch získaných žalovaným z bezdôvodného obohatenia za roky 2005 až 2008 v sume 38.758,96 eur.

3. Tento rozsudok odvolacieho súdu napadol včas podaným dovolaním žalobca, pričom prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, ktoré bližšie nezdôvodnil. V dovolaní uviedol, že pokiaľ ide o podnikanie žalovaného za účelom dosahovania zisku, zdôraznil skutočnosť, že príjmy, ktoré žalovaný dosahuje zo svojej činnosti, ako aj ďalšie finančné zdroje, sú v zmysle ZoŽSR, vlastnými finančnými zdrojmi a žalovaný nie je povinný odvádzať tieto vlastné finančné zdroje ani ostatné príjmy do štátneho rozpočtu. Tieto skutočnosti potvrdzujú aj nájomné zmluvy, ktoré žalovaný uzavrel vo vlastnom mene, na vlastný účet a na základe ktorých dal iným podnikateľským subjektom do prenájmu majetok štátu. Skutočnosť, že žalovaný je podnikateľský subjekt vyplýva predovšetkým priamo z ustanovenia § 1 ZoŽSR, železnice sú právnickou osobou a zapisujú sa do obchodného registra. Podľa Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObchZ“), podnikateľom je osoba zapísaná v obchodnom registri, a podľa § 10 ods. 1 ZoŽSR „Železnice majú správu majetku, majetkovými právami a záväzkami, ku ktorým mali už do svojho zániku právo hospodárenia Železnice Slovenskej republiky, š. p., ako aj s majetkom nadobudnutým v priebehu ich podnikania“. Podľa § 18 ods. 1 ZoŽSR „Finančné prostriedky na údržbu, opravy, modernizáciu a rozvoj železničnej infraštruktúry a servisných zariadení, potrebné na zabezpečenie cieľov koncepcie dopravy, medzinárodných záväzkov a na plnenie dôležitých záujmov štátu, sa kryjú predovšetkým úhradami za používanie železničnej infraštruktúry a servisných zariadení a výnosmi z ostatnej podnikateľskej činnosti. Na modernizáciu a rozvoj železničnej infraštruktúry a servisných zariadení poskytuje štát dotácie v rozsahu schválenom zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok“. Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu žalovaného, tento prevádzkuje železničnú dráhu (železničnú dopravnú cestu) na pozemku dovolateľa za účelom dosiahnutia zisku, čiže vykonáva podnikateľskú činnosť bez právneho titulu, ktorý by žalovaného oprávňoval na užívanie pozemku dovolateľa, a zároveň dovolateľa protiprávne obmedzuje v užívaní jeho pozemku. Ako podnikateľský subjekt žalovaný vykonáva právo nájmu cudzieho pozemku, a tým dochádza už k obohacovaniu na úkor dovolateľa. Žalovaný má právo podnikáť na štátnom majetku vo vlastnom mene, na vlastný účet a na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku, pričom celý dosiahnutý zisk je jedným zo zvláštnych finančných zdrojov žalovaného, zisk sa neodvádza do štátneho rozpočtu, samozrejme s výnimkou príslušných daňových a odvodových povinností. Ďalším vlastným finančným zdrojom žalovaného sú tiež príjmy za použitie dopravnej cesty, ktorú žalovaný ako podnikateľský subjekt prevádzkuje za účelom dosiahnutia zisku, pretože ju poskytuje nie len štátnym dopravcom vo verejnom záujme, ale taktiež aj ďalším súkromným dopravcom za účelom dosiahnutia zisku, pričom ani tieto príjmy za použitie dopravnej cesty, nie sú odvádzané do štátneho rozpočtu. Záverom dovolateľ namietal arbitrárnosť rozhodnutia, neumožnil odvolací súd, aby sa písomne mohol vyjadriť k predloženým dôkazom, pričom odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva odpovede na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, keď bezdôvodne dospel k záveru, že žalovaný nedosahuje zisk, čo odvolací súd nechal takmer bez povšimnutia.

4. Žalovaný navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa citovaného ustanovenia možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolačný dôvod vymedzí sa tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

12. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená, a podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP konkretizovať a formulovať právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil

prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky. V opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétne cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP.

14. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd uvádza, že znakmi vady zmätočnosti konania podľa tohto ustanovenia sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu.

17. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že dovolateľ vyvodzuje jeho prípustnosť z toho, že pokiaľ ide o podnikanie žalovaného za účelom dosahovania zisku, tento v skutočnosti dosahuje zisk, a pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaného, tento prevádzkuje železničnú dráhu na pozemku dovolateľa za účelom dosiahnutia zisku, čiže vykonáva podnikateľskú činnosť bez právneho titulu, ktorý by žalovaného oprávňoval na užívanie pozemku dovolateľa, a zároveň dovolateľa protiprávne obmedzuje v užívaní jeho pozemku. Dovolateľ tiež záverom namietal arbitrárnosť rozhodnutia.

18. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolaním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy a úvahy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení.

19. Treba mať na pamäti tiež to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. V danom prípade ale odvolací súd aj vysvetlil ďalšie svoje úvahy, prečo považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne.

20. Ani za účinnosti CSP nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu prípadne spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

21. Dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je tiež nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993, R 125/1999 a R 42/1993.

22. Aj z pohľadu judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) je potrebné konštatovať, že dovolateľovi sa dostalo v konaniach pred súdmi oboch inštancií kontradiktórneho procesu. V rôznych štádiách súdneho konania mal možnosť (aj prostredníctvom právneho zástupcu) predkladať argumenty, ktoré považoval za relevantné pre svoj prípad, a bol aj verejne vypočutý pred súdmi oboch inštancií. Faktické a právne zdôvodnenie rozsudkov nižších súdov boli primerane obsiahle. Odvolací súd sa vysporiadal ako s faktami, tak aj s právnou argumentáciou súdov nižších inštancií, rovnako ako s návrhmi predloženými dovolateľom. Nebolo teda možné prísť k záveru, že by sa odvolací súd nezaoberal argumentmi dovolateľa (porovnaj *Bochan proti Ukraine*, č. 7577/02, § 84, 3. máj 2007).

23. Princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby strana v spore mala rozumnú možnosť prezentovať svoj prípad za rovnakých podmienok tak, aby nebola postavená do podstatne nevýhodnej situácie vo vzťahu k druhej strane sporu (*Kress proti Francúzsku*, 2001-VI, § 72, *GCH, Dombo Beheer proti Holandsku*, A 274 1993, 18 EHRR 213, § 33, *AB proti Slovensku*, 2003, *Fretté proti Francúzsku*, 2002-I., 38 EHRR 438).

24. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie v časti, v ktorej sa namieta existencia procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, keď nebolo preukázané, že by došlo k nesprávnemu procesnému postupu tým, že by nebolo zachované rovné postavenie strán, ako aj že súdy správne nevyhodnotili vykonané dôkazy, teda že by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, treba odmietnuť ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, tieto posudzoval dovolací súd podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP). Dospel pritom k záveru, že dovolateľ nevymedzil právnu otázku spôsobom, ktorý sa vyžaduje a tiež neuviedol rozhodnutia, ktoré by týmto dôvodom nasvedčovali.

26. Za týchto okolností dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu v časti, v ktorej uviedol, že ho podáva podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

27. Záverom zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol, a to sčasti podľa § 447 písm. c/ CSP a sčasti podľa § 447 písm. f/ CSP.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.